

Stichting Natuurmonumenten Ossenbroek Hierschenhof

-

Samenvatting Beleidsvoornemens 2021-2025

- De Stichting Natuurmonumenten Ossenbroek Hierschenhof heeft als doel:
 - a. het natuurschoon dat zich bevindt op en in de landgoederen “het Ossenbroek”, “de Hierschenhof”, “de Dennen”, “de Nieuwe Hof”, alsmede in de daar omliggende natuur- en agrarische gebieden, gelegen in de gemeenten Cuijk en Mill te beschermen, te bewaren en te bevorderen; en
 - b. de cultuurhistorische, landschappelijke, ecologische en hydrologische waarden en kenmerken in de hierboven onder (a) omschreven landgoederen en gebieden duurzaam te beschermen, te bewaren, te bevorderen en versterken, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.
- Het beleid van de Stichting zal in de komende jaren gericht blijven op het bereiken van de doelstelling van de Stichting door:
 - het tenminste op het huidige niveau handhaven en waar mogelijk intensiveren van het natuurtoezicht op en bescherming van de natuur en het natuurschoon van de in Beers gelegen landgoederen het Ossenbroek, de Hiersenhof, de Nieuwenhof en de Dennen (de “Beerse Landgoederen”) en de in de omgeving daarvan gelegen natuur- en agrarische gebieden in de gemeenten Cuijk en Mill - na de gemeentelijke herindeling gemeente Land van Cuijk genaamd;
 - het initiëren, uitvoeren en ondersteunen van projecten gericht op het behoud en de versterking van de natuur en het natuurschoon van en de biodiversiteit op de Beerse Landgoederen en de in de nabijheid daarvan gelegen natuur- en agrarische gebieden;
 - het nemen en ondersteunen van initiatieven gericht op het duurzaam behouden en bewaren van de cultuurhistorische, landschappelijke, ecologische en hydrologische waarden en kenmerken van de Beerse Landgoederen en omliggende gebieden;
 - het in het kader van het bovenstaande mede uitvoeren van onderhoud aan landschapselementen, watergangen en cultuurhistorische opstallen, primair gericht op de Beerse Landgoederen, maar indien de financiële situatie van de Stichting dat toelaat ook in de naaste omgeving daarvan;
 - het initiëren en ondersteunen van projecten in de breedste zin die op het bovenstaande zijn gericht, voor zover deze binnen de statutaire doelomschrijving vallen.
- De Stichting beoogt de bovenstaande doelstellingen te verwezenlijken zonder enig winstoogmerk en zal ook de komende jaren voor haar inkomsten nagenoeg geheel afhankelijk zijn van donateurs.
- Bij het opzetten van projecten gericht op het behouden en versterken van de natuur en de biodiversiteit op de Beerse Landgoederen hebben landgoedeigenaren initiatieven ontplooid om samenwerking te zoeken met en advisering door de WUR (Wageningen University & Research) en VHL (Hogeschool Van Hall Larenstein). Voor zover haar financiële ruimte dat toelaat, zal de Stichting deze en gelijksoortige initiatieven financieel ondersteunen.
- De inschakeling van vrijwilligers bij het onderhoud van houtwallen, rabatten, bossen, heggen, lanen, vijvers en sloten is de laatste jaren van de grond gekomen. Met name de jaarlijkse Bosdag die de Stichting sedert 2011 organiseert, is een succes en heeft vele nieuwe donateurs opgeleverd. Daarnaast is het een goed instrument gebleken om jong en oud uit het hele land enthousiast te maken voor de doelstellingen van de Stichting. De organisatie van de Bosdag zal worden doorgezet en het ook daarbuiten inschakelen van vrijwilligers zal in de komende jaren worden geïntensiveerd. In dit kader zijn initiatieven genomen om een vrijwilligersgroep op te zetten om het onderhoud van bossen, singels en watergangen op een meer gestructureerde manier aan te pakken en kosten te besparen. De

eerste reacties van degenen die hiervoor zijn benaderd zijn zeer positief. Op korte termijn zal een en ander nader worden uitgewerkt. Het belangrijkste is er voor te zorgen dat de veiligheid bij het werken in het bos en in het bijzonder bij het omgaan met kettingzagen e.d. wordt gewaarborgd. Daartoe zullen duidelijke instructies aan vrijwilligers worden gegeven en toezicht op de uitvoering van werkzaamheden worden gehouden.

- De samenwerking met de omliggende gemeenten Cuijk, Grave en Mill en, na de gemeentelijke herindeling met de gemeente Land van Cuijk, alsmede met het Waterschap Aa en Maas en andere overheden zal verder worden geïntensiveerd. In het kader van natuurherstel, watermanagement en bescherming van de natuur-, cultuur- en andere waarden van de Beerse Landgoederen zal de Stichting waar mogelijk initiatieven ondersteunen die voortkomen uit het Verborgten Raamvallei-project dat door de gemeenten Mill en Sint Hubert, Cuijk en Grave is geïnitieerd en het Gebiedsplan Raam van het Waterschap Aa en Maas. Beide projecten zullen in de komende jaren de nodige tijd van het Bestuur blijven vragen.
- Vanuit de maatschappij en de politiek klinkt de wens door om het Nederlandse rivieren- en deltagebied de komende jaren meer ‘klimaatbestendig’ te maken. De opgaven van het nationale Deltaprogram zijn voor de periode tot 2050 driedig: het verbeteren van de veiligheid van de waterkeringen, het opvangen van watertekorten en het creëren van een robuuste en klimaatbestendige waterhuishouding. Voor de waterkeringsfunctie spelen de Beerse Landgoederen een geringere rol van betekenis, aangezien de kans dat overstromingen van de Maas, zoals die welke tot een eeuw geleden regelmatig voorkwamen, de Beerse Landgoederen kunnen bereiken thans te verwaarlozen is. Hoogwaterstanden van de Maas en de Graafse Raam die het Waterschap tot onderwaterzetting van omliggende buffergebieden nopen, zullen zich volgens deskundigen hooguit 1 maal per eeuw voordoen. Hoewel: na de overstromingen in Zuid-Limburg in juli 2021 lijkt de voorspelling dat de Maas slechts eenmaal per eeuw tot ver buiten zijn oevers treedt opeens niet meer in marmer gebeiteld. De Beerse Landgoederen krijgen echter net als elders in Nederland, zeker na achtereenvolgende uitzonderlijk warme en droge zomers (2018, 2019, 2020), meer en meer te maken met aanhoudende droogte, dreigende watertekorten en droogteschade. Naast droogteschade is schade aan met name oude laanbomen door sterk fluctuerende waterstanden een probleem.
- Ofschoon het Waterschap Aa en Maas in samenwerking met de landgoedeigenaren reeds in 2009/2010 maatregelen heeft getroffen om de waterhuishouding op orde te brengen (onder andere door de plaatsing van een pomp en verbeterde zuivering van het effluent door de Laarakkerse Waterleiding), blijft de toestand van de waterhuishouding op de Beerse Landgoederen erg kwetsbaar. Er is structureel gevaar voor verdroging en het toezicht op en onderhoud van de watergangen heeft enige jaren te wensen overgelaten. De Stichting zal ook in de komende jaren plannen tot droogteaanpak en herstel van een gezonde waterhuishouding bijvoorbeeld door het plegen van onderhoud en herstel aan vijvers, waterreservoirs en oude waterlopen op en om de landgoederen - en daarmee instandhouding van een gezonde flora en fauna - op de Beerse Landgoederen ondersteunen of die zelf initiëren. Daarnaast zal de Stichting het overleg met het waterschap en de provincie intensiveren of initiatieven daartoe vanuit de Beerse Landgoederen ondersteunen, teneinde duidelijke afspraken te maken over het waterbeheer van grondwater en zoet oppervlaktewater op en rond de Beerse Landgoederen, mede om perioden van langdurige droogte te ondervangen.
- Het beleid van de Stichting is er voorts op gericht om via haar bestuurders en/of eigenaren van de Beerse Landgoederen zoveel mogelijk bij de diverse overlegtafels in de regio aanwezig te zijn en lokale overheden, belangenorganisaties, agrarische ondernemers, en landgoedeigenaren en andere betrokkenen te ontmoeten om te zien of de Stichting kan bijdragen aan het realiseren van de opgaven op het gebied van droogteaanpak, waterbeheer en energietransitie, die in de komende decennia gesteld worden. Daarbij zal rekening worden gehouden met de specifieke omstandigheden van de Beerse Landgoederen, temeer daar één van deze landgoederen door het ministerie van OCW is aangewezen als ‘groen rijksmonument’, en als zodanig beschermd is als zijnde van nationaal algemeen belang wegens schoonheid, betekenis voor de wetenschap en/of cultuurhistorische waarde.

- De Stichting ziet al enkele jaren een toename van sluipverkeer, met name vrachtverkeer, over de smalle verbindingsweg tussen de kerkdorpen Beers en Haps die midden door de Beerse Landgoederen loopt. Deze weg, de Heuf, wordt het hele jaar druk gebruikt voor recreatieverkeer (wandelaars, fietsers, ruiters) en voor gebiedseigen landbouwverkeer. De Stichting zal initiatieven ondersteunen of zelf initiëren die tot een terugdringing van het als schadelijk en gebied verstorend ervaren sluipverkeer kunnen leiden.
- In overleg met de landgoedeigenaren zal bezien worden of en welke projecten gericht op het behouden en herstellen van cultuurhistorische en andere waarden van de Beerse Landgoederen kunnen worden ondersteund voor zover de financiële situatie van de Stichting dat toelaat.
- De voorlichting en educatie over de natuur-, cultuur- en andere waarden van de Beerse Landgoederen zal de komende jaren meer aandacht vragen. Onderzocht zal worden of en hoe er op dit vlak tot een nadere samenwerking kan worden gekomen met de lokale IVN-afdeling, Landgoed de Barendonk, omliggende natuur- en boerderijcampinghouders en heemkunde- en andere organisaties die de waarden waar de Stichting voor staat mede-ondersteunen.
- De Stichting zal in overleg met de Beerse landgoedeigenaren bezien hoe werkzaamheden gericht op natuuronderhoud, -herstel en -ontwikkeling beter kunnen worden gecoördineerd en efficiencyvoordelen kunnen worden behaald. Daarnaast zal het Bestuur onderzoeken in hoeverre projecten die binnen haar doelstelling liggen kunnen worden ondersteund gericht op het creëren van economische dragers voor de Beerse Landgoederen, voor zover de verschillende landgoedeigenaren daarin geïnteresseerd zijn.
- Het vergroten van de jaarlijkse inkomsten door uitbreiding van het aantal donateurs zal van groot belang blijven wil de Stichting verdere invulling kunnen geven aan haar doelstellingen. Met name zullen de inspanningen gericht zijn op het vinden van donateurs die zich met een jaarlijkse donatie voor een langere tijd aan de Stichting willen verbinden. Daarnaast zal bezien worden in hoeverre voor specifieke projecten sponsoring door goede doelenfondsen of lokale bedrijven en instanties kan worden verkregen.